

Матвієнко Є.І.,

курсант III курсу факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Науковий керівник:

Репан М.І.,

старший викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ В СТАНІ АЛКОГОЛЬНОГО, НАРКОТИЧНОГО ТА ІНШОГО СП'ЯНІННЯ

На сьогодні Україна посідає одне із найперших місць в Європі за смертністю та травматизмом на дорогах, а більшість дорожньо-транспортних пригод трапляються через перебування водіїв у нетверезому стані. Один з найпоширеніших видів адміністративних правопорушень, який передбачений ст. 130 КУпАП є керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів. За інформацією Департаменту патрульної поліції Національної поліції України, за 2017 р. було складено майже 10 тис. адміністративних матеріалів за ст. 130 КУПАП [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 254 КУпАП про вчинення адміністративного правопорушення, протокол складається уповноваженою на те посадовою особою або представником громадської організації чи органу громадської самодіяльності. У справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 130 КУпАП, протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені посадові особи та Органи Національної поліції [1].

Згідно зі ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський зобов'язаний професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва. Однак Законом про Національну поліцію не передбачено, що таке функціональні обов'язки. Тому право складати протоколи про адмінправопорушення, передбачені ст. 130 КУпАП, мають лише ті поліцейські, в посадовій інструкції яких визначено право складати протоколи та інші матеріали про адмінправопорушення у сфері безпеки дорожнього руху. [2]

Існують дві підстави поліцейським скласти Протокол про адміністративне правопорушення за ст. 130 КУпАП:

- порушення п. 2.5 Правил дорожнього руху, коли водій відмовився від проходження огляду. Вказаним положенням встановлено, що водій повинен на вимогу поліцейського пройти в установленому порядку

медичний огляд з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

▪ порушення п. 2.9а Правил дорожнього руху, коли було встановлено, що водій керував у стані сп'яніння. Пункт правил 2.9а говорить, що водієві забороняється: керувати транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Порядок проходження огляду викладений у ст. 266 КУпАП. Огляд на стан сп'яніння проводиться поліцейським:

• на місці зупинки транспортного засобу з використанням спеціальних технічних засобів, дозволених до застосування МОЗ та Держспоживстандартом (зазвичай це Драгер);

• лікарем закладу охорони здоров'я (у сільській місцевості за відсутності лікаря – фельдшером фельдшерсько-акушерського пункту, який пройшов спеціальну підготовку);

• у разі відмови водія транспортного засобу від проходження огляду на стан сп'яніння на місці зупинки транспортного засобу або його незгоди з результатами огляду, проведеного поліцейським, такий огляд проводиться в найближчому закладі охорони здоров'я;

• у разі скоєння дорожньо-транспортної пригоди (ДТП), унаслідок якої є особи, що загинули або травмовані, проведення огляду на стан сп'яніння учасників цієї пригоди є обов'язковим у закладі охорони здоров'я.

Огляд водія на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, проводиться з використанням спеціальних технічних засобів поліцейським у присутності **двох свідків**. [3]

Працівники патрульної поліції, у разі наявності ознак, проводять огляд водія на стан алкогольного сп'яніння за допомогою спеціальних технічних засобів, які дозволені до застосування МОЗ та Держспоживстандартом (спільний наказ МОЗ і МВС від 09.11.2015 р. №1452/735 «Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції»). Правонаступником Держспоживстандарту є Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Отже, дозвіл МОЗ та Мінекономрозвитку повинен бути у формі спеціального наказу про дозвіл до використання таких приладів як спеціальних технічних засобів. Лист Міністерства економічного розвитку і торгівлі України у відповідь на адвокатський запит повідомив, що Мінекономрозвитку не видавав наказ щодо затвердження переліку дозволених до застосування спеціальних технічних засобів для встановлення ознак сп'яніння у водія. При цьому є посилання на наказ МВС від 01.03.2010 р. №33 «Про затвердження переліку

технічних засобів, що використовуються в підрозділах Державтоінспекції МВС для виявлення та фіксування порушень правил дорожнього руху», який у п. 3 закріпив перелік засобів, які використовують поліцейські: газоаналізатор «AlcoQuant 6020»; газоаналізатор «Alcotest 6510»; газоаналізатор «Alcotest 6810»; газоаналізатор «Alcotest 7410 Plus com»; прилад спеціалізований для визначення концентрації парів етанолу в повітрі, що видихається, «Алконт 01». Враховуючи вищезазначене, ці прилади не є спеціальними технічними засобами. [4]

За вчинення зазначених дій частиною 1 статті 130 КУпАП передбачена відповідальність у вигляді штрафу розміром шістсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - 10 200,00 грн та позбавлення права керування транспортним засобом строком на один рік. У разі повторного вчинення протягом року правопорушень, передбачених частиною першою зазначеної статті, особа буде притягнута до відповідальності у вигляді штрафу розміром 20 400,00 грн та позбавлення права керування транспортним засобом строком на три роки. Якщо особа притягалася до відповідальності по даній статті два рази протягом року, в третій раз штраф становитиме 40 800,00 грн, також, така особа буде позбавлена права керування транспортним засобом строком на 10 років. Варто відзначити, до осіб, які передали право керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані алкогольного сп'яніння, застосовується лише штраф без позбавлення права керування транспортним засобом, але якщо таке правопорушення було вчинено повторно протягом року, суд може винести рішення про оплатне вилучення транспортного засобу [5].

Нами також проаналізовані окремі випадки, коли особу не було притягнуто до відповідальності за керування автомобілем в стані алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння.

Зокрема, згідно ст. 17 КУПАП особа, яка діяла в стані крайньої необхідності, необхідної оборони або яка була в стані неосудності, не підлягає адміністративній відповідальності. А ст. 18 КУПАП вказує, що не є адміністративним правопорушенням дія, яка хоч і передбачена цим Кодексом або іншими законами, що встановлюють відповідальність за адміністративні правопорушення, але вчинена в стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, яка загрожує державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, установленому порядку управління, якщо ця небезпека за даних обставин не могла бути усунута іншими засобами і якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода. Яскравим прикладом, коли особа діє в стані крайньої необхідності, може слугувати термінове доставлення нетверезим водієм людини, яка себе погано почуває, до лікарні. Але за умови, якщо така небезпека за конкретних обставин не могла бути усунута іншими засобами і якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода.[1]

Доречним до даної статті є приклад, коли по об'єктивним причинам особу може бути **не притягнуто** до адміністративної відповідальності, є випадок, що трапився у Рівному. Так, 16.07.2016 р. за ч. 1 ст. 130 КУПАП патрульні поліцейські склали протокол щодо мешканця Рівного, який о 21 год. 05 хв., будучи в стані сп'яніння сів за кермо автомобіля, що йому для ремонту залишив біля гаража, розташованого на значній відстані від житлового масиву і пішохідної зони, клієнт, та заїхав ним до приміщення гаража. По суті відстань, яку проїхав водій, складала близько 5 метрів. Чоловік подав до суду, який розглядав питання про притягнення його до відповідальності, пояснення і привів свідків, котрі підтвердили вказані обставини. 12.08.2016 р. Рівненський міський суд своєю постановою по справі №569/9459/16-п звільнив Особу_1 від адміністративної відповідальності та обмежився усним зауваженням. Це було зроблено цілком логічно та з огляду на малозначність вчиненого правопорушення. Так як згідно ст. 22 і ст. 284 КУПАП *при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності і обмежитись усним зауваженням. Постанова про закриття справи виноситься при оголошенні усного зауваження.* В даному випадку таке звільнення від відповідальності було логічним. Оскільки, коли б Особу_1 суд позбавив права керування, то він би втратив єдине джерело доходів. Адже, займається ремонтом автомобілів і в силу цього йому постійно доводиться сідати за кермо. При цьому порушення було вчинено в промисловій зоні, жодної шкоди майну чи здоров'ю людей завдано не було.

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-20) (ст.213 - ст.330) (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122)Документ 80731-Х, чинний, поточна редакція — Редакція від 27.09.2018, підстава - 2262 [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

2. Закон України Про Національну поліцію (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379) [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. Керування транспортним засобом у нетверезому стані [Електронний ресурс] // Сторожинець.Інфо. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://storozhynets.info/archives/37935>.

4. Підказки для адвокатів із захисту за ст. 130 КУПАП [Електронний ресурс] // Юридична газета. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/pidkazki-dlya-advokativ-iz-zahistu-za-st-130-kupap.html>.

5. Штрафи за водіння у стані сп'яніння в Україні 2018 [Електронний ресурс] // Attorneys at Law. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.axio.com.ua/uk/public/shtrafy-za-vodinnya-u-stani-spyaninnya-v-ukrayini-2018>.

6. Керування автомобілем у стані сп'яніння: чому винний не завжди отримує покарання [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://glotov.wordpress.com/2016/10/10/%D0%BA%D0%B5%D1%80%>